

komme de ogsaa mere i Berøring med Præsten og faae bedre Veiledning. Det har forekommet de Medlemmer af Udvalget, der have stillet dette Vædringsforslag, at det er en noget mærkelig Begrundelse, idet de have ment, at dersom der skulde gøres Noget for at retlede Udvandrerne, skulde det ske paa den Maade, at man oprettede et Udvandringskontor eller ansatte en Agent eller lønede en Mand — det kunde jo gjerne være en Præst, det gjorde Ungenting — en Mand, som var forpligtet til og istand til at hjælpe alle danske Udvandrere. Man synes, at det er en noget uhensigtsmæssig og ikke ganske med Grundloven stemmende Ordning kun at hjælpe de Udvandrere, der gaa i Kirke — det er jo ikke engang Alle, der tilhøre Folkekirken, og mange af dens Medlemmer gaa heller ikke i Kirke, selv om den er nok saa stor. Det har med Nette, synes jeg, vakt nogen Betænkelse ved at gaa ind paa Bevillingen, at den altsaa kun kommer de Udvandrere tilgode, der ville søge Kirken, at den er saaledes knyttet dertil, at Udvandrere herfra der tilhøre andre Samfund eller ikke gaa i Kirke, ingen Hjælp faae. Vi have derfor ogsaa nærmest været tilbøielige til at opfatte hele denne Historie om Udvandrerne o. s. v. som en af de Ting, der pleie at ansøres, naar man overhovedet skal have Noget, som man ikke direkte vil angive Grunden til. Det havde vist ligget nærmest for at betragte den hele Bevilling virkelig som et Tilskud til det, den ogsaa her nævnes at skulle være Tilskud til, nemlig den danske Menigheds Kirke i New-York. Men da have de Medlemmer, der have stillet Vædringsforslaget, ment, at det var altfor betænkeligt at gaa med dertil. Thi dersom vi skulde give Tilskud dertil, hvad skulle vi saa ikke give Tilskud til? Naar man bygger en Kirke i New-York, er det langt rimeligere, at gøre det i Frederikshavn og mange Steder paa Heden eller her i Kjøbenhavn. Det er dog utvivlsomt, at vi paa mange Steder have ment at maatte holde igjen eller have forlangt betydelige Tilskud af Kommunerne eller rent ud sagt Nei, og det vilde dog være Noget i Strid dermed, naar vi saa gif til at bygge en Kirke i New-York. Dernæst er det ogsaa klart, at Konsekvensen deraf ikke blot vilde blive, at vi kom til at bygge Kirker i Danmark, men det vilde være vanskeligt at paavise noget Sted i Amerika, hvor der var Danske, og hvor man ikke med fuldt saa megen, ja større Grund kunde blive forpligtet til at bidrage til Kirker. Der er jo nemlig store danske Menigheder i Amerika, der er Egne,

hvor der er lutter danske og andre Standinaver, og hvor der saavidt mig bekjendt findes et ret livligt dansk-norsk Menighedsliv, der kunde der være al mulig Grund til, hvis man overhovedet vil hjælpe med til Kirkebygninger derovre, saa at hjælpe disse ofte trængende Menigheder til bedre Kirker. At vi netop skulde hjælpe i New-York og sige Nei til alle de andre, synes der ikke at være god Mening i. Altsaa hvorledes man end ser paa Sagen, hvad enten man ser paa den som en Hjælp til Udvandringer eller som en Kirkehjælp, er det i første Tilfælde udenfor de Principer vi ellers følge og i sidste Tilfælde ikke blot det, men medfører tillige saadanne Konsekvenser, at man ikke let vil se, hvor man skal standse, naar man overhovedet gaar ind paa den Vej. Det har været den Betragtning, som har ledet de Medlemmer, der staa paa Vædringsforslaget. Jeg antager, at de samme Medlemmer vilde være meget tilbøielige til at give denne Bevilling, naar den bliver motiveret som en virkelig Bevilling til at sørge for, at danske Udvandrere, naar de komme til New-York, kunne uden Hensyn til, om de komme i Kirke eller ei og høre til den ene eller den anden Konfession, faae den Veiledning, man anser det for rigtigt og billigt at give sit Lands Udvandrere, men ikke naar det enten er en begrændset Bevilling til visse Arter af Udvandrere eller ogsaa en Kirkebevilling, der medfører Konsekvenser, som man ikke bør tage.

Hvad angaar Tilskudet til Opførelse af en Kirke i Frederikshavn, da er dette Forslag jo stillet af Ministeren, men foreløbig ikke tiltraadt af Udvalget. Jeg siger: foreløbig, fordi dets Stilling er noget afventende; der kunde maaske her være Grund til at gaa noget videre med Hensyn til Tilskudet til Kirkebygning, end vi pleie at gaa i Almindelighed. Det er vistnok en Ting, man holder paa, at Kirker i fattige Egne af Landet maa vi være villige til at opføre eller give Tilskud til, hvorimod vi i Almindelighed have Betænkelse ved at give et større Tilskud til Kjøbstadskommuner. Men det har dog ogsaa fundet Sted der, selv overfor de velhavende, saa der er ikke noget egentlig fast Princip. Med Hensyn til Frederikshavn dreier det sig om en temmelig stor og kostbar Kirke, men der er det Særlige, at den er bleven saa stor og kostbar netop af den Grund, at Regjeringen har paalagt Frederikshavns Beboere at bygge den større, end de egentlig selv mente at have Trang til. De mente at kunne hjælpe sig med en mindre Kirke; men Ministeriet mente, den skulde være større, fordi den skulde ligge nede ved den nye Havn,